ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ДНІПРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІНЖЕНЕРІЇ ТА
ПЕДАГОГІКИ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ»
код 45318940
вулиця Медична, 10
місто Кам'янське, 51931
НАВЧАЛЬНА ЧАСТИНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ
«Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки»
Державного вищого навчального закладу
«Український державний університет науки і технологій»

Циклова комісія хіміко-технологічних дисциплін, екології, охорони праці та фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
_____/Світлана СТОЯНОВА/
"03" 01 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Безпека життєдіяльності, основи цивільного захисту та охорони праці»
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 27 «Транспорт»
(шифр і назва напряму підготовки)
Спеціальність 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
(шифр і назва спеціальності)
Освітньо-професійна програма «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
(назва ОПП)
Освітній (освітньо-професійний ступінь) бакалавр
(бакалавр, фаховий молодший бакалавр)
Відділення технолого-механічне
(назва відділення)
статус дисципліни обов'язкова
(обов'язкова чи вибіркова)
Розробник ВЕРНИГОРА Віктор

Кам'янське – 2024 рік

Розробник: ВЕРНИГОРА Віктор, кандидат технічних наук

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії хіміко-технологічних дисциплін, екології, охорони праці та фізичного виховання

Протокол від «3» 01 2024 року № 1
Голова циклової (предметної) комісії _____ (Оксана ДУСМАТОВА)
(підпис) (власне імя та призвіще)
«3» 01 2024 року

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено та рекомендовано до затвердження методичною радою ВСП «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу УДУНТ»

«03» 01 2024 року, протокол № 01

Голова МР _____ (Світлана СТОЯНОВА)
(підпис) (власне імя та призвіще)

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає чинним освітньо-професійним програмам та навчальним планам спеціальності: 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

Навчальний рік, група	ПОГОДЖЕНО:			
	Голова робочої групи забезпечення ОПП		Зав. навчально-методичною лабораторією	
	Власне ім'я та прізвище	Підпис	Власне ім'я та прізвище	Підпис
2023__-2024 гр.ТТ-23-11/1	Юрій Корнавін		Ірина ПОНОМАРЬОВА	
20___-20___ гр.				
20___-20___ гр.				
20___-20___ гр.				
20___-20___ гр.				
20___-20___ гр.				

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	**заочна форма навчання**
Кількість кредитів - 4	Рік підготовки 1-й	1-й
Загальний обсяг годин – 120 год.	Рік вступу 2023	
Для денної форми навчання: Кількість аудиторних годин - 54 годин, годин самостійної роботи – 66 годин		
	Семестр	
Для заочної форми навчання: Кількість аудиторних годин - 12 годин, годин самостійної роботи - 108 годин	2 -й	1, 2-й
	Лекції	
	44 год.	6 год.
Змістових модулів - 3	**Практичні, семінарські**	
	8 год.	6 год.
Індивідуальне завдання: _____ (назва)	**Лабораторні**	
	год.	год.
	Самостійна робота	
	66 год.	108 год.
	Контрольні роботи	
	2 год.	год.
	Індивідуальні завдання:	
	год.	год.
	Вид підсумкового контролю: _екзамен (екзамен, диф.залік, залік)	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування системи найбільш загальних знань про безпеку життєдіяльності, середовища, обладнання та окремих інструментів праці, ідентифікацію та класифікацію потенційних небезпек, їх властивості, способи і засоби захисту від їх впливу, основи санітарно-гігієнічних умов праці та методи профілактики професійних захворювань, загрози, що ведуть до надзвичайних ситуацій, характер їх проявів і дії на людей та об'єкти економіки, способи та засоби цивільного захисту населення і територій при виникненні надзвичайної ситуації, принципи надання першої долікарської допомоги; опанування професійних компетентностей для вчасного реагування на питання безпеки та охорони праці для збереження працездатності і здоров'я працюючих.

Завдання: послідовне вивчення теоретичних основ та характеру впливу шкідливих і небезпечних чинників впливу сучасного виробництва, навколишнього середовища, а також набуття практичних навичок та передових технологій захисту від них; впровадження попереджувальних заходів та засобів безпеки праці на виробництві і в побуті, під час надзвичайних ситуацій.

Предметом навчальної дисципліни є дослідження та ідентифікація основних природних та техногенних небезпек, організаційно-технічних та психофізіологічних методів захисту професійної безпеки, підвищення відповідальності працюючих за особисту та колективну безпеку, заходи і засоби попередження надзвичайних ситуацій.

Пререквізити: передумовою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння базових знань з природознавства, математики, хімії, фізики, біології.

Міждисциплінарні зв'язки: «Українська мова (за професійним спрямуванням)»; «Філософія»; «Фізичне виховання», «Екологія», «Організація перевезень небезпечних вантажів на транспорті».

Програмою предмету передбачено проведення лекційних, семінарських та практичних занять по темам навчальної дісципліни, а також комплексної контрольної роботи.

Перелік сформованих компетентностей і результатів навчання та сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Програмні компетентності	
Загальні компетентності	**ЗК2.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

	ЗК9. Прагнення до збереження навколишнього середовища..
Фахові компетентності	
Програмні результати навчання, визначені стандартом	
Програмні результати навчання	**РН-1**. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ. **РН-3.** Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні. **РН-9.** Розробляти, планувати, впроваджувати методи організації безпечної діяльності у сфері транспортних систем та технологій.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль І.

Тема 1. Безпека життєдіяльності, як базова концепція сталого розвитку.
Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини. Основні поняття та визначення. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Джерела небезпек в системі «людина - навколишнє середовище». Концепція сталого людського розвитку. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек.

Тема 2. Людина в системі «людина – життєве середовище».
Людина та її діяльність. Компоненти життєвого середовища людини. Фізіологічні властивості організму людини. Психофізиологічні особливості людини. Чинники, що впливають на здоров’я та працездатність людини.

Тема 3. Небезпеки природного, техногенного, соціально-політичного характеру та їх наслідки.
Природні загрози та характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об’єкти економіки. Природні небезпеки. Літосферні небезпеки. Пожежі у природних екосистемах. Гідросферні небезпеки. Атмосферні небезпеки. Біологічні небезпеки.
Техносферні небезпеки та їх наслідки. Техносфера і вплив на навколишнє

середовище. Аварії з викидом радіоактивних речовин у навколишнє середовище. Аварії з витоком сильнодіючих отруйних речовин. Аварії на транспорті. Пожежі та вибухи. Потенційно-небезпечні об'єкти в Україні.
Соціально-політичні небезпеки, їх види та характеристики. Соціально-політичні небезпеки. Джерела конфліктів. Тероризм. Види тероризму. Дії при виникненні терористичної загрози та захопленні в заручники. Маніпулювання людською свідомістю. Комбіновані небезпеки. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Небезпеки у сучасному урбанізованому середовищі. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки

Тема 4. Ризик, як критерій і об'єкт забезпечення безпеки.
Ризик як кількісна оцінка небезпеки. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийнятного ризику. Рівні ризику. Управління виявленим ризиком.
Практичне заняття №1. «Оцінка ризику небезпек у життєдіяльності людини».

Тема 5. Забезпечення безпеки життєдіяльності.
Нормативно-правові основи безпеки життєдіяльності. Загальна модель забезпечення безпеки життєдіяльності. Принципи забезпечення безпечної діяльності. Основні напрями забезпечення безпеки життєдіяльності. Державна модель моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій.

Змістовий модуль II

Тема 6. Основи цивільного захисту населення і територій.
Основи державної політики у сфері цивільного захисту. Єдина державна система цивільного захисту (ЄДС ЦЗ). Режими функціонування ЄДС ЦЗ. Організація цивільного захисту (ЦЗ) на об'єкті господарської діяльності. Міжнародне співробітництво у сфері цивільного захисту.

Тема 7. Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій.
Основні принципи та способи захисту населення й територій від надзвичайних ситуацій. Управління силами та засобами об'єкта господарювання (ОГ) під час надзвичайних ситуацій. Оповіщення та інформування в сфері ЦЗ. Засоби індивідуального та колективного захисту. Евакуаційні заходи. Інженерний, радіаційний, хімічний та медичний захист населення і територій.
Практичне заняття № 2. "Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та проти вибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання"

Тема 8. Захист населення від надзвичайних ситуацій воєнного характеру. Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Особливий період. Воєнний стан. Права та обов'язки громадян . Дії цивільного населення при надзвичайних ситуаціях военного стану.

Змістовий модуль ІІІ.

Тема 9. Правові та організаційні основи охорони праці.
Законодавство України з охорони праці. Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Професійний добір та його медичне забезпечення.

Тема 10 Державне управління охороною праці, державний нагляд та громадський контроль за охороною праці.
Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпеки життєдіяльності. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.

Тема 11. Організація охорони праці на підприємстві.
Структура, основні функції і завдання управління охороною праці на підприємстві. Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці. Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії з питань охорони праці. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка.

Тема 12 Навчання з питань охорони праці.
Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час приймання на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників. Які виконують роботи підвищеної небезпеки. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників та інструктажі з питань охорони праці для вихованців, учнів, студентів. Стажування та допуск працівників до роботи.

Тема 13. Виробнича санітарія. Основи фізіології та гігієни праці.
Класифікація виробничих чинників. Основи фізіології праці. Вплив втоми на працю. Гігієнічна класифікація праці. Вимоги до організації робочого місця. Забезпечення раціональних режимів праці та відпочинку. Мікроклімат

виробничих приміщень. Забруднення повітря виробничих приміщень. Вентиляція виробничих приміщень. Заходи із забезпечення чистоти повітря робочої зони. Системи опалення виробничих приміщень. Виробниче освітлення. Види та нормування. Акустичні фактори виробничого середовища. Джерела, оцінка та методи захисту від шуму. Джерела, оцінка та методи захисту від ультра - та інфразвуку. Джерела, оцінка та методи захисту від вібрації. Електромагнітні поля та випромінювання. Джерела, оцінка та заходи захисту від електромагнітних полів. Джерела, оцінка та заходи захисту від інфрачервоного, ультрафіолетового, лазерного видів випромінювання. Джерела, оцінка та заходи захисту від іонізуючих випромінювань у виробничому середовищі.
Практичне заняття 3. «Розрахунок природного освітлення робочих місць».

Тема 14. Електробезпека.
Причини поразки електрострумом. Основні причини нещасних випадків від дії електричного струму: Дія електричного струму на організм людини. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Основні заходи, які запобігають електротравматизму. Методи захисту в електроустановках. Індивідуальні електрозахисні засоби. Безпека від можливих розрядів статистичної електрики.

Тема 15. Пожежна безпека.
Процес горіння та причини виникнення пожеж. Вогнетривкість будівель, споруд і конструкцій. Категорії будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон. Заходи забезпечення пожежної безпеки. Засоби оповіщування про пожежу та зв'язку. Організація пожежної охорони.
Семінарське заняття 1. Вивчення улаштування ручних вогнегасників.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 4.1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	усього	у тому числі				усього	у тому числі		
		л	К.р.	Пр/сем	с.р.		л	Пр/сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1.									
Змістовий модуль I	***36***	***14***		***2***	***20***	***38***	***2***	***2***	***34***
Тема 1. Безпека життєдіяльності, як базова концепція сталого розвитку	6	2			4	7			7
Тема 2. Людина в системі «людина-життєве середовище»	4	2			2	6			6

Тема 3. Небезпеки природного, техногенного, соціально-політичного характеру та їх наслідки	10	6			4	8	2		6
Тема 4. Ризик як критерій і об'єкт забезпечення безпеки	10	2		2	6	10		2	8
Тема 5. Забезпечення безпеки життєдіяльності	6	2			4	7			7
Змістовий модуль II	***20***	***8***		***2***	***10***	***23***	***2***		***21***
Тема 6 . Основи цивільного захисту населення і територій	4	2			2	7			7
Тема 7. Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій	10	4		2	4	9	2		7
Тема 8. Захист населення від надзвичайних ситуацій воєнного характеру	6	2			4	7			7
Змістовий модуль III	***64***	***22***	***2***	***4***	***36***	***59***	***2***	***4***	***53***
Тема 9. Правові та організаційні основи охорони праці	4	2			2	7			7
Тема 10. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці	4	2			2	7			7
Тема 11. Організація охорони праці на підприємстві	8	4			4	7			7
Тема 12. Навчання з питань охорони праці	6	2			4	8			8
Тема 13. Виробнича санітарія. Основи фізіології та гігієни праці.	22	8		2	12	12	2	2	8
Тема 14. Електробезпека	8	2			6	8			8
Тема 15. Пожежна безпека	10	2		2	6	10		2	8
Комплексна контрольна робота	2		2						
Разом:	**120**	**44**	**2**	**8**	**66**	**120**	**6**	**6**	**108**

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення улаштування ручних вогнегасників	2
	Всього	**2**

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка ризику небезпек у життєдіяльності людини	2
2	Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та проти вибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання	2

3	Розрахунок природного освітлення робочих місць	2
	Разом	**6**

Самостійна робота

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
1	Методологічні основи безпеки життєдіяльності.	4
2	Безпека в системі «людина-техніка-середовище»	2
3	Соціальні та соціально-політичні небезпеки	2
4	Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки	2
5	Індивідуальний та груповий ризик	2
6	Концепція прийнятного ризику	2
7	Рівні ризику. Управління виявленим ризиком	2
8	Державна модель моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій.	4
9	Міжнародне співробітництво у сфері цивільного захисту.	2
10	Інженерний, радіаційний, хімічний та медичний захист населення і територій	4
11	Дії цивільного населення при надзвичайних ситуаціях воєнного стану	4
12	Професійний добір та його медичне забезпечення.	2
13	Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.	2
14	Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії з питань охорони праці.	4
15	Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників.	4
16	Електромагнітні поля та випромінювання. Джерела, оцінка та заходи захисту від електромагнітних полів.	4
17	Джерела, оцінка та заходи захисту від інфрачервоного, ультрафіолетового, лазерного видів випромінювання.	4
18	Джерела, оцінка та заходи захисту від іонізуючих випромінювань у виробничому середовищі.	4
19	Методи захисту в електроустановках. Індивідуальні електрозахисні засоби.	4
20	Безпека від можливих розрядів статистичної електрики.	2
21	Категорії будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою.	3
22	Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон.	3
	Разом	**66**

5. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарського занять у вигляді опитування, тестування, виконання розрахунків, а також виконання комплексної контрольної роботи.
Підсумковий контроль – екзамен.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освітиза виконання одного завдання

1. Практичне завдання – 5 балів
2. Семінарське завдання – 5 балів

3. Тематичний контроль (тест) – 15 балів
4. Комплексна контрольна робота – 5 балів
5. Екзамен – 30 балів

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти, по модулям

Вид роботи	Кількість	Сума балів
Змістовий модуль I		
1. Виконання практичної роботи	1	5
2. Тематичний контроль	1	15
Разом		**20**
Змістовий модуль II		
1. Виконання практичної роботи	2	10
2. Тематичний контроль	1	15
Разом		**25**
Змістовий модуль III		
1. Виконання завдання на семінарському занятті	1	**5**
2. Тематичний контроль	1	**15**
Разом		**20**
1. Виконання комплексної контрольної роботи	1	**5**
2. Екзамен		**30**
Усього		**100**

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	**A**	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.	зараховано	відмінно

82-89	**B**	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.	зараховано	добре
74-81	**C**	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	**D**	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно
60-63	**E**	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		
35-59	**FX**	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабко орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	не зараховано зможливістю повторного складання	незадовільно

0-34	**F**	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, уміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано зобов'язко-вим повторним вивченням дисципліни	

7. **Методи викладання і навчання*:*** словесні (лекції, консультації), наочні, практичні та семінарські заняття.

8. **Засоби навчання**

Вид заняття або індивідуального завдання	Тема заняття (розділ індивідуального завдання	Форма (вид) використання інформаційних технологій	Назва програмного засобу	Для яких видів діяльності використовується
Лекції	Повний курс	Електронні підручники, Електронний короткий конспект лекцій	Сайт викладача Google classroom	Для наочного використання
Практичні роботи	Повний курс	Відео, презентації	Google classroom	Виконання практичних робіт
Семінарські заняття	Повний курс	Електронне тестування	Google форми	Поточне оцінювання знань здобувачів освіти

Форми та методи оцінювання*:* усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, екзамен.

9. **Рекомендовані джерела інформації**

Базові:

1. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / Березуцький В.В. та ін. Х.: Факт, 2005. 348 с.
2. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці : підручник. Львів: УАД, 2006. 336 с.
3. Геврик С.О., Сомар Г.В., Пешко Л.П. Техніка безпеки : навч. посібн. для студ.вищ. навч. закл. Київ: Ельга, 2006. 316 с.
4. Охорона праці та промислова безпека: навч. посіб. / К. Н. Ткачук та ін., Київ: 2009. 252 с.
5. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / Левченко О.Г. та ін. Київ: КПІ ім. Ігоря

Сікорського, 2019. 420 с.
6. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник для студ. спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук, та інженерно-комунікаційних технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові данні (1 файл: 10,2 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 260 с.
7. Міхеєв Ю. В., Праховнік Н. А., Землянська О. В. Цивільний захист: Навчальний посібник К.: Основа, 2014. – електронне видання. URL: http://ela.kpi.ua/handle/123456789/18966.

Допоміжні:

1. Григор'єва Л. І. Ризик у безпеці життєдіяльності: оцінка й управління : [методичні рекомендації до самостійної роботи та виконання індивідуальних розрахункових робіт] / Л. І. Григор'єва, Ю. А. Томілін, А. М. Огородник. Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 52 с. – (Методична серія ; Вип. 214).
2. Практикум з охорони праці в галузі та цивільного захисту: навчальний посібник / К. О. Левчук, О. А. Крюковська, Р. Я. Романюк. Кам'янське : ДДТУ, 2021. 200 с.
3. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях: навч. посіб. / Гончарук В.Є., Качан С.І., Орел С.М., Пуцило В.І. Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка». 2004р.
4. Шоботов В. М. Цивільна оборона: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 438 с.

Інформаційні ресурси

1. Кодекс цивільного захисту України. Чинний від 2022-11-01. К.:ВР України, 2012. Режим доступу: https://ips.ligazakon.net
2. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». http://www.nau.ua
5. Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 775 – http://www.dsns.gov.ua/ua/Departament-derzhavnogo-naglyadu-ta-kontrolyu-docs.html.
6 Про затвердження Порядку забезпечення населення і працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю: Постанова КМУ від 19 серпня 2002 р. № 1200 – http://www.dsns.gov.ua/ua/Departament-organizaciyi-zahodiv-civilnogo-zahistu-docs.html.
7. ДБН В.2.2.5-97 «Захисні споруди цивільної оборони» – http://www.dsns.gov.ua/ua/Departament-organizaciyi-zahodiv-civilnogo-

zahistu-docs.html
8. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру»:
Постанова КМУ від 30 жовтня 2013 р. № 841
http://www.dsns.gov.ua/ua/Departament-organizaciyi-zahodiv-civilnogo-zahistu-docs.html.
9. Про деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту: Постанова КМУ від 10 березня 2017 № 138. http://www.dsns.gov.ua/ua/Departament-organizaciyi-zahodiv-civilnogo-zahistu-docs.html

10. Анотація

Денна форма навчання

Таблиця 10.1

№ заняття	Найменування розділів і тем	Вид заняття	Кількість годин	
1	2	3	4	5
		Σ	ауд	сам
	І курс, ІІ семестр	**120**	**54**	**66**
	Змістовий модуль І			
	Тема 1. Безпека життєдіяльності, як базова концепція сталого розвитку	**6**	**2**	**4**
1	1.1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.	Лекція	2	
	1.2. Методологічні основи безпеки життєдіяльності.	Сам. роб.		4
	Тема 2. Людина в системі «людина-життєве середовище»	**4**	**2**	**2**
2	2.1. Людина та її діяльність. Компоненти життєвого середовища людини. Фізіологічні властивості організму людини.	Лекція	2	
	2.3. Безпека в системі «людина-техніка-середовище».	Сам. роб.		2
	Тема 3. Небезпеки природного, техногенного, соціально-політичного характеру та їх наслідки.	**10**	**6**	**4**
3	3.1. Природні небезпеки.	Лекція	3	
4	3.2. Техногенні небезпеки.	Лекція	3	
	3.3. Соціальні та соціально-політичні небезпеки.	Сам. роб.		2
	3.4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	Сам. роб		2
	Тема 4. Ризик як критерій і об'єкт забезпечення безпеки	**10**	**4**	**6**
5	4.1. Ризик як кількісна оцінка небезпеки.	Лекція	2	
	4.2. Індивідуальний та груповий ризик.	Сам. роб.		2
	4.3. Концепція прийнятного ризику.	Сам. роб.		2
	4.4. Рівні ризику. Управління виявленим ризиком.	Сам. роб.		2
6	Практичне заняття 1. «Оцінка ризику небезпек у життєдіяльності людини».	Практ.зан.	2	
	Тема 5. Забезпечення безпеки життєдіяльності.	**6**	**2**	**4**

7	5.1. Нормативно-правові основи безпеки життєдіяльності. Загальна модель забезпечення безпеки життєдіяльності.	Лекція	2	
	5.4. Державна модель моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій .	Сам. роб.		4
	Змістовий модуль II			
	Тема 6. Основи цивільного захисту населення і територій.	**4**	**2**	**2**
8	6.1. Основи державної політики у сфері цивільного захисту. Єдина державна система цивільного захисту (ЄДС ЦЗ). Організація цивільного захисту (ЦЗ) на об'єкті господарської діяльності.	Лекція.	2	
	6.2. Міжнародне співробітництво у сфері цивільного захисту.	Сам. Роб.		2
	Тема 7. Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій.	**10**	**6**	**4**
9	7.1 Основні принципи та способи захисту населення й територій від надзвичайних ситуацій. Управління силами та засобами об'єкта господарювання (ОГ) під час надзвичайних ситуацій.	Лекція	2	
10	7.2. Оповіщення та інформування в сфері ЦЗ. Засоби індивідуального та колективного захисту. Евакуаційні заходи.	Лекція	2	
	7.3. Інженерний, радіаційний, хімічний та медичний захист населення і територій .	Сам. роб.		4
11	Практичне заняття № 2. "Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та проти вибуховий і протипожежний захист об'єктів господарювання"	Практ.зан.	2	
	Тема 8. Захист населення від надзвичайних ситуацій воєнного характеру	**6**	**2**	**4**
12	8.1. Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Особливий період. Воєнний стан. Права та обов'язки громадян	Лекція	2	
	8.2. Дії цивільного населення при надзвичайних ситуаціях военного стану	Сам. роб.		4
	Змістовий модуль III			
	Тема 9. Правові та організаційні основи охорони праці.	**4**	**2**	**2**
13	9.1. Місце і значення охорони праці в системі забезпечення безпеки життєдіяльності. Завдання і структура охорони праці.	Лекція	2	
	9.2. Професійний добір та його медичне забезпечення.	Сам. роб.		2
	Тема 10. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	**4**	**2**	**2**
14	10.1. Система державного управління охороною праці в Україні. Органи державного нагляду за охороною праці.	Лекція	2	
	10.2. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.	Сам. роб		2
	Тема 11. Організація охорони праці на підприємстві.	**8**	**4**	**4**
15	11.1. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці на підприємстві.	Лекція	2	
16	11.2. Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції і права служби охорони праці.	Лекція	2	
	11.3. Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії з питань охорони праці.	Сам. роб.		4
	Тема 12. Навчання з охорони праці	**6**	**2**	**4**
17	12.1 Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці	Лекція	2	

	працівників. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці.			
	12.2. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників.	Сам. роб.		4
	Тема 13. Виробнича санітарія. Основи фізіології та гігієни праці.	**22**	**10**	**12**
18	13.1. Класифікація виробничих чинників. Основи фізіології праці. Вплив втоми на працю. Гігієнічна класифікація праці. Вимоги до організації робочого місця.	Лекція	2	
19	13.2. Мікроклімат виробничих приміщень. Забруднення повітря виробничих приміщень. Вентиляція виробничих приміщень.	Лекція	2	
20	13.3. Виробниче освітлення. Види та нормування.	Лекція	2	
21	13.4. Акустичні фактори виробничого середовища. Джерела, оцінка та методи захисту від шуму. Джерела, оцінка та методи захисту від ультра - та інфразвуку. Джерела, оцінка та методи захисту від вібрації.	Лекція .	2	
	13.5. Електромагнітні поля та випромінювання. Джерела, оцінка та заходи захисту від електромагнітних полів.	Сам. роб.		4
	13.6. Джерела, оцінка та заходи захисту від інфрачервоного, ультрафіолетового, лазерного видів випромінювання.	Сам. роб.		4
	13.7. Джерела, оцінка та заходи захисту від іонізуючих випромінювань у виробничому середовищі.	Сам. роб.		4
22	Практичне заняття №3. «Розрахунок природного освітлення робочих місць».	Практ.зан	2	
	Тема 14. Електробезпека.	**8**	**2**	**6**
23	14.1. Причини поразки електрострумом. Основні причини нещасних випадків від дії електричного струму: Дія електричного струму на організм людини. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.	Лекція	2	
	14.2. Методи захисту в електроустановках. Індивідуальні електрозахисні засоби.	Сам. роб.		4
	14.3. Безпека від можливих розрядів статистичної електрики.	Сам. роб.		2
	Тема 15. Пожежна безпека.	**10**	**4**	**6**
24	15.1. Процес горіння та причини виникнення пожеж. Вогнетривкість будівель, споруд і конструкцій. Заходи забезпечення пожежної безпеки. Засоби оповіщування про пожежу та зв'язку. Організація пожежної охорони.	Лекція	2	
	15.2 Категорії будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою.	Сам. роб.		3
	15.3. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон.	Сам. роб.		3
25	Семінарське заняття №1. Вивчення улаштування ручних вогнегасників	Семін. зан.	2	
26	**Комплексна контрольна робота**	**2**	**2**	
	Разом:	**120**	**54**	**66**

Заочна форма навчання Таблиця 10.2

№ заняття	Найменування розділів і тем	Вид заняття	Кількість годин	
1	2	3	4	5
		Σ	ауд	сам
	І курс, І, ІІ семестр	**120**	**12**	**108**
	Змістовий модуль І			
	Тема 1. Безпека життєдіяльності, як базова концепція сталого розвитку	**7**		**7**
	1.1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.	Сам. роб		4
	1.2. Методологічні основи безпеки життєдіяльності.	Сам. роб.		3
	Тема 2. Людина в системі «людина-життєве середовище»	**6**		**6**
	2.1. Людина та її діяльність. Компоненти життєвого середовища людини. Фізіологічні властивості організму людини.	Сам. роб		3
	2.3. Безпека в системі «людина-техніка-середовище».	Сам. роб.		3
	Тема 3. Небезпеки природного, техногенного, соціально-політичного характеру та їх наслідки.	**8**	**2**	**6**
	3.1. Природні небезпеки.	Сам. роб		2
1	3.2. Техногенні небезпеки.	Лекція	2	
	3.3. Соціальні та соціально-політичні небезпеки.	Сам. роб		2
	3.4. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	Сам. роб		2
	Тема 4. Ризик як критерій і об'єкт забезпечення безпеки	**10**	**2**	**8**
	4.1. Ризик як кількісна оцінка небезпеки.	Сам. роб		2
	4.2. Індивідуальний та груповий ризик.	Сам. роб.		2
	4.3. Концепція прийнятного ризику.	Сам. роб.		2
	4.4. Рівні ризику. Управління виявленим ризиком.	Сам. роб.		2
2	Практичне заняття 1. «Оцінка ризику небезпек у життєдіяльності людини».	Практ.зан.	2	
	Тема 5. Забезпечення безпеки життєдіяльності.	**7**		**7**
	5.1. Нормативно-правові основи безпеки життєдіяльності. Загальна модель забезпечення безпеки життєдіяльності.	Сам. роб		4
	5.4. Державна модель моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій .	Сам. роб.		3
	Змістовий модуль ІІ			
	Тема 6. Основи цивільного захисту населення і територій.	**7**		**7**
	6.1. Основи державної політики у сфері цивільного захисту. Єдина державна система цивільного захисту (ЄДС ЦЗ). Організація цивільного захисту (ЦЗ) на об'єкті господарської діяльності.	Сам. роб		4
	6.2. Міжнародне співробітництво у сфері цивільного захисту.	Сам. Роб.		3
	Тема 7. Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій.	**9**	**2**	**7**
3	7.1 Основні принципи та способи захисту населення й територій від надзвичайних ситуацій. Управління силами та засобами об'єкта господарювання (ОГ) під час надзвичайних ситуацій.	Лекція	2	
	7.2. Оповіщення та інформування в сфері ЦЗ. Засоби	Сам. роб		4

	індивідуального та колективного захисту. Евакуаційні заходи.			
	7.3. Інженерний, радіаційний, хімічний та медичний захист населення і територій .	Сам. роб.		3
	Тема 8. Захист населення від надзвичайних ситуацій воєнного характеру	**7**		**7**
	8.1. Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Особливий період. Воєнний стан. Права та обов'язки громадян	Сам. роб		4
	8.2. Дії цивільного населення при надзвичайних ситуаціях воєнного стану	Сам. роб.		3
	Змістовий модуль III.			
	Тема 9. Правові та організаційні основи охорони праці.	**7**		**7**
	9.1. Місце і значення охорони праці в системі забезпечення безпеки життєдіяльності. Завдання і структура охорони праці.	Сам. роб		3
	9.2. Професійний добір та його медичне забезпечення.	Сам. роб.		4
	Тема 10. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	**4**		**4**
	10.1. Система державного управління охороною праці в Україні. Органи державного нагляду за охороною праці.	Сам. роб		2
	10.2. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.	Сам. роб		2
	Тема 11. Організація охорони праці на підприємстві.	**6**		**6**
	11.1. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці на підприємстві.	Сам. роб		2
	11.2. Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції і права служби охорони праці.	Сам. роб		2
	11.3. Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії з питань охорони праці.	Сам. роб.		2
	Тема 12. Навчання з охорони праці	**8**		**8**
	12.1 Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці.	Сам. роб		4
	12.2. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників.	Сам. роб.		4
	Тема 13. Виробнича санітарія. Основи фізіології та гігієни праці.	**16**	**4**	**12**
4	13.1. Класифікація виробничих чинників. Основи фізіології праці. Вплив втоми на працю. Гігієнічна класифікація праці. Вимоги до організації робочого місця.	Лекція	2	
	13.2. Мікроклімат виробничих приміщень. Забруднення повітря виробничих приміщень. Вентиляція виробничих приміщень.	Сам. роб		2
	13.3. Виробниче освітлення. Види та нормування.	Сам. роб		2
	13.4. Акустичні фактори виробничого середовища. Джерела, оцінка та методи захисту від шуму. Джерела, оцінка та методи захисту від ультра - та інфразвуку. Джерела, оцінка та методи захисту від вібрації.	Сам. роб		2
	13.5. Електромагнітні поля та випромінювання. Джерела, оцінка та заходи захисту від електромагнітних полів.	Сам. роб.		2
	13.6. Джерела, оцінка та заходи захисту від інфрачервоного,	Сам. роб.		2

	ультрафіолетового, лазерного видів випромінювання.			
	13.7. Джерела, оцінка та заходи захисту від іонізуючих випромінювань у виробничому середовищі.	Сам. роб.		2
5	Практичне заняття №2. «Розрахунок природного освітлення робочих місць».	Практ.зан	2	
	Тема 14. Електробезпека.	**8**		**8**
	14.1. Причини поразки електрострумом. Основні причини нещасних випадків від дії електричного струму: Дія електричного струму на організм людини. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.	Сам. роб		2
	14.2. Методи захисту в електроустановках. Індивідуальні електрозахисні засоби.	Сам. роб.		4
	14.3. Безпека від можливих розрядів статистичної електрики.	Сам. роб.		2
	Тема 15. Пожежна безпека.	**10**	**2**	**8**
	15.1. Процес горіння та причини виникнення пожеж. Вогнетривкість будівель, споруд і конструкцій. Заходи забезпечення пожежної безпеки. Засоби оповіщування про пожежу та зв'язку. Організація пожежної охорони.	Сам. роб		4
	15.2 Категорії будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою.	Сам. роб.		2
	15.3. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон.	Сам. роб.		2
6	Семінарське заняття №1. Вивчення улаштування ручних вогнегасників	Семін. зан.	2	
	Комплексна контрольна робота	**-**		
	Разом:	**120**	**12**	**108**